

ประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ฉบับที่ D3 28 พ.ย. 67		วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น UNHRC	UNHRC กับไทย ได้ หรือ เสีย	
ประเด็นสำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> - UNHRC คืออะไร - การเข้าร่วมเป็นสมาชิกคณะมนตรี UNHRC ของประเทศไทย - ประเทศไทยจะได้รับโอกาสในเวทีโลกในแง่ไหน - ผลกระทบเชิงลบ ที่อาจเกิดขึ้น มีหรือไม่ 	

UNHRC (United Nations Human Rights Council) คือ คณะมนตรี

สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ เป็นองค์กรในกรอบของสหประชาชาติที่มีภารกิจหลักในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทั่วโลก คณะมนตรีนี้ถูกจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2549 แทนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (UN Commission on Human Rights) ซึ่งถูกวิจารณ์ว่าไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ UNHRC มีสมาชิกทั้งหมด 47 ประเทศ ซึ่งได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งเป็นระยะเวลาสามปี โดยมีการเลือกตั้งใหม่ทุกปี สมาชิกเหล่านี้มีหน้าที่ในการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศต่าง ๆ ส่งเสริมการปฏิรูปและการป้องกันการละเมิดสิทธิ และเสนอแนะการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ภารกิจหลักของ UNHRC ได้แก่: 1. การส่งเสริมการเคารพและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในระดับโลก 2. การพิจารณาและทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศต่าง ๆ ผ่านกระบวนการ "การทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของทุกประเทศ" หรือ UPR (Universal Periodic Review) 3. การตั้งคณะทำงานพิเศษหรือคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรง

ประเทศไทยได้รับการเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (United Nations Human Rights Council: UNHRC) วาระปี พ.ศ.2568-2570 โดยจะเริ่มบทบาทดังกล่าวข้างต้นในวันที่ 1 มกราคม 2568 ร่วมกับประเทศต่าง ๆ ที่ได้รับเลือก รวมทั้งสิ้น 18 ประเทศ ได้แก่ ไทย เบนิน โบลิเวีย โคลอมเบีย ไชปรัส เช็ก คองโก เอธิโอเปีย แกมเบีย ไอซ์แลนด์ เคนยา หมู่เกาะมาร์แชลล์ เม็กซิโก มาเซโดเนียเหนือ กาตาร์ สเปน เกาหลีใต้ และสวิตเซอร์แลนด์ เป็นที่น่าสังเกตว่า ประเทศไทย เป็น 1 ในสองประเทศจากแถบเอเชีย ซึ่งอีกประเทศคือ ประเทศเกาหลีใต้ ในส่วนของประเทศไทยนั้น ได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิก UNHRC ครั้งนี้ เป็นครั้งที่ 2 โดยครั้งแรกได้รับเลือกตั้งเมื่อวาระปี พ.ศ. 2553 ถึง 2556 และในโอกาสนั้น มีการรับรองให้ นาย สิหศักดิ์ พวงเกตุแก้ว เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรแห่งประเทศไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา ดำรงตำแหน่งประธาน UNHRC มีวาระหนึ่งปีคือตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2553 – มิถุนายน 2554 อีกด้วย สำหรับครั้งนี้ ประเทศไทยได้รับเลือกด้วยคะแนนที่สูงสุดในกลุ่มประเทศเอเชีย-แปซิฟิก ถึง 177 คะแนน การที่ประเทศไทยได้รับการเลือกตั้งเข้าสู่ UNHRC ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น ความมุ่งมั่นในการส่งเสริมและปกป้องสิทธิมนุษยชนในระดับชาติและระดับสากล รวมทั้งการมีบทบาทในองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ และการผลักดันการดำเนินการที่มุ่งเน้นการปกป้องสิทธิของกลุ่มคนที่เปราะบางและการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน งานด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศ

ไทยดำเนินการไม่เพียงแค่นเวทีโลกเท่านั้น แต่ภายในประเทศก็มีการดำเนินการ เช่นกัน เช่น ความพยายามในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เพื่อให้เป็นฉบับประชาชนที่แท้จริง การยกเลิกคำสั่ง คสช. การแก้ไขกฎหมายแพ่งเพื่อการสมรสเท่าเทียม การต่อยอดโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค เป็น 30 บาท รักษาทุกที่ และอื่น ๆ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ประเทศเพื่อนบ้าน

การที่ประเทศไทยได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนเมื่อพิจารณาในแง่ดี จะสรุปได้ดังนี้ 1. การเสริมสร้างภาพลักษณ์ระหว่างประเทศ: การได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกของ UNHRC ช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประเทศไทยในระดับนานาชาติ โดยแสดงให้เห็นว่าไทยมีความมุ่งมั่นในการส่งเสริมและปกป้องสิทธิมนุษยชนในระดับโลก 2. การเข้าถึงเวทีระหว่างประเทศ: การเป็นสมาชิกคณะมนตรี UNHRC ช่วยให้ประเทศไทยมีโอกาสมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในระดับโลก และสามารถเสนอแนะหรือมีอิทธิพลในการแก้ปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศอื่น ๆ 3. การพัฒนาระบบภายใน: การเป็นสมาชิก UNHRC ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับการตรวจสอบและกดดันในเรื่องสิทธิมนุษยชนจากคณะมนตรีและองค์กรระหว่างประเทศ ซึ่งอาจกระตุ้นให้รัฐบาลต้องปรับปรุงมาตรการและนโยบายภายในเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล 4. การเรียนรู้และแบ่งปันประสบการณ์: การร่วมเป็นสมาชิกช่วยให้ประเทศไทยสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับประเทศอื่นๆ ที่มีระบบสิทธิมนุษยชนที่ดีและสามารถนำสิ่งเหล่านั้นมาใช้ปรับปรุงประเทศ

หากเรามองข้อดีเพียงอย่างเดียวน่าจะไม่ใช่เพียงพอเป็นอย่างยิ่ง ฉะนั้น ในลำดับต่อไปในย่อหน้านี้ จะขอประมาณการถึงผลกระทบเชิงลบจากการที่ประเทศไทยได้รับเลือกตั้งในครั้งนี้ 1. การเผชิญหน้ากับการวิจารณ์: ประเทศที่มีสถานการณ์สิทธิมนุษยชนที่ยังมีปัญหาภายในอาจต้องเผชิญกับการวิจารณ์จากสหประชาชาติหรือจากกลุ่มประเทศอื่น ๆ ซึ่งอาจสร้างความกดดันให้กับรัฐบาลไทยในการปรับเปลี่ยนแนวทางหรือดำเนินการแก้ไขปัญหาภายใน 2. ความขัดแย้งทางการเมือง: การดำรงตำแหน่งใน UNHRC อาจทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศ เช่น การวิจารณ์จากภาคประชาสังคมที่เห็นว่ารัฐบาลไม่ทำตามหลักสิทธิมนุษยชน หรือการกดดันจากองค์กรระหว่างประเทศที่มองว่าประเทศไทยไม่ได้มีการพัฒนาในเรื่องสิทธิมนุษยชนเท่าที่ควร ทั้งยังมีความล่าช้าจากการเมืองในประเทศ ที่จะนำมาใช้ประโยชน์โจมตี ต่อต้านอำนาจรัฐได้ 3. การทดสอบความมุ่งมั่นของรัฐบาล: การเป็นสมาชิกคณะมนตรี UNHRC จะทำให้ประเทศไทยต้องพิสูจน์ความจริงใจในการดำเนินการปฏิรูปสิทธิมนุษยชน ซึ่งอาจมีความยากลำบากหากสถานการณ์ภายในประเทศยังมีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือการจำกัดเสรีภาพ อาทิ ประเด็นอ่อนไหวต่าง ๆ ของแรงงานต่างด้าว รวมถึง ข้ออ้างความไม่เท่าเทียมทางสังคม เช่น การให้สัญชาติคนต่างด้าว ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (จชต.)

การที่ประเทศไทยได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิก UNHRC มีทั้งโอกาสในการพัฒนาและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในระดับสากล แต่ก็ต้องเผชิญกับการตรวจสอบและแรงกดดันจากนานาชาติในการปรับปรุงสถานการณ์ภายในประเทศให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับความพร้อมและการตอบสนองของรัฐบาลไทยในการพัฒนานโยบายและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งประเทศของเราก็คงต้องคิดหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมต่อไปทั้งในบริบทโลก และภายในประเทศ

พ.อ. หญิง มนทิรา ยิ้มสมบุญ

อจ.ทก.วทบ.